

kunde blive anordnet, har man fundet sig opfordret til at søge hertil sigtende Bestemmelser foreskrevne ad Lovgivningens Vel. Spørgsmaalet om, hvilke Bestemmelser der i saa Henseende rettest burde foreskrives, maatte væsentligst beroe paa, om man, ved at anordne en saadan tvungen Udskiftning af Tørvemoserne, fortrinshviis vil tage Hensyn til de af Tørvemoserne flydende Ulemper ved Udskiftningen af de Arealer, i hvilke de ere beliggende, eller om man nærmest har en hensigtsmæssig og økonomisk Afbenyttelse af selve Tørveskjæret for Die. Medens nemlig i første Fald Moserne maatte medtages ved Udskiftningen i Forening med de øvrige Jorder, vilde det derimod, saafremt man betragter Tørvemoserne og deres væsentligste Afbenyttelse, Tørveskjæret, som Noget, der, ligesom Skovbruget, ligger udenfor det øvrige Jordebrug, forsaavidt have sit Forblivende ved Forordningen af 23de April 1781, at Moserne ikke medtages ved den almindelige Jorudskiftning, hvorimod man maatte indskrænke sig til at berettigge enhver Lodseier til at fordre sig sin bestemte Anpart i Tørvemosen udlagt paa et eller dog nogle saa Steder, idet det iøvrigt, saaledes som skeet er i Forordningen af 1781, § 16, med Hensyn til Forholdet mellem Skovseier og Grundseier, maatte overlades til frivillige Foreninger mellem Lodseierne, om de, ved at magelægge Tørvjord med anden Jord, vilde bidrage til at lette en hensigtsmæssig Udskiftning af det samlede Areal. Da det, naar Moserne medtages ved Udskiftningen i Forening med de øvrige Jorder, let vilde kunne blive Tilfældet, at man, for at undgaae Udlæggelsen af altfor uhenigtsmæssige og adspredt beliggende Lodder, ved Udskiftningen maatte tillægge enkelte Lodseiere ifkun liden eller ingen Tørvjord, medens Andre erholdt forholdsvis betydligere Moserealer, hvilken Ulempe derimod, naar man betragter Tørveskjæret som staaende udenfor det øvrige Jordebrug, ikke vilde træde frem, og da den sidstnævnte Opfattelse ogsaa synes at være den i og for sig naturligste, ligesom det ogsaa er den, til hvilken samtlige Amtmænd og Amtsraad i deres Erklæringer have henholdt sig, har man anseet det for rettest ved Sagens Behandling at tage det sidstnævnte Alternativ til Udgangspunct og i Overens-

stemmelse hermed udarbejdet det foranstaaende Lovudkast.

Endnu skulde man bemærke, at man ved Udarbejdelsen af nærværende Lovudkast ikke har havt til Hensigt at give fuldstændige og udtømmende Regler for Udskiftningen af Tørvemoser, idet man har forudsat, at de i Forordningen af 23de April 1781 indeholdte For skrifter angaaende Jorders Udskiftning i Almindelighed i mange Henseender ogsaa vilde kunne anvendes ved Udskiftningen af Tørvjorder, og derfor formeent, at den nye Lov ifkun burde indeholde saadanne Bestemmelser, som paa Grund af den eiendommelige Beskaffenhed af de Jorder, der vilde blive Gjenstand for den i samme omhandlede Udskiftning, maatte ansees fornødne. — Ligeledes har man anseet det for rettest af Loven at udelade de nærmere Detailbestemmelser og instructoriske For skrifter angaaende den Fremgangsmaade, der ved Udskiftningen bliver at følge, t. Ex. ved Mosernes Opmaalning og Taxation, ved Beregningen af Bederlaget for Græsningsretten og Tørveskjæret, ved Fordelingen af det Moserne paahvilende Hartkorn og Gammelskat, m. B.

Til Udkastets enkelte Paragrapher skulde man knytte følgende Bemærkninger.

ad § 1.

Det har ikke sjældent viist sig, at man i Praxis har anseet det for tvivlsomt, hvorvidt Arealer, som de i nærværende Paragraph omhandlede, paa hvilke der vel findes Tørvjord, men i saa ringe Mængde eller af saa slet Beskaffenhed, at Arealer med større Fordeel vilde kunne anvendes til Eng, Græsning eller Agerbrug, end til Tørveskjær, ere undergivne de almindelige Regler i Forordningen af 23de April 1781 om Jorders Udskiftning, eller om de ikke snarere maatte ansees indbefattede under Bestemmelserne i bemeldte Forordnings § 17 angaaende de egentlige Tørvemoser, og altsaa, ligesom disse, være undtagne for Udskiftning. Det er for at affjære denne iøvrigt neppe berettigede Tvivl, at man har anseet det for rettest, at der i nærværende Lov optages en udtrykkelig Bestemmelse om, at de, med Hensyn til Udskiftning af Ager og Eng gjæl-